

Nieuwsbrief project Verminderen Perceelsemissie pilot Anloo

Hierbij ontvangt u de zevende nieuwsbrief, waarmee wij u als deelnemer willen informeren over de ontwikkelingen binnen het project Verminderen Perceelsemissie pilot Anloo.

Vanuit ons projectteam hebben we de kennis en ervaring die we samen met jullie hebben opgedaan gedeeld met een aantal beleidsmakers die gaan over water. Op deze manier willen we het verhaal graag overbrengen op een breder publiek. Daarnaast willen we dit laatste half jaar Perceelsemissie gebruiken om te verkennen welke mogelijkheden er rond Anloo liggen om op aan te kunnen haken. Een aanzet daarvoor is gedaan tijdens de deelnemersbijeenkomst van 6 juli. Alle presentaties zijn bijgevoegd achter deze nieuwsbrief.

Waar wij als deelnemers en projectteam met elkaar wel achter zijn gekomen:

'perceelsemissie is echt niet altijd eenvoudig te doorgronden

.....je gaat het pas zien als je het door hebt' *(citaat Johan Cruyff)*

Uitnodiging excursie productiestation De Punt op 31 augustus

We brengen deze middag een bezoek aan de productielocatie waar veel te zien valt omdat hier zowel oppervlaktewater als grondwater wordt gezuiverd. Waterbedrijf Groningen biedt ons dit unieke kijkje in hun keuken aan. We worden om 13.30 uur ontvangen en zullen uiterlijk om 16.00 uur weer huiswaarts keren.

Vertrek om 12.45 uur vanaf de Brink in Anloo (de Waterkaravaan bus staat tegenover de Magnuskerk).

Graag voor 18 augustus aanmelden bij Sigrid Arends 06-53151828 of Geertje Enting 06-55766883

Deze excursie is bedoeld voor de deelnemers en de klankbordgroep van ons project en wordt aangeboden door Waterbedrijf Groningen en Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer biedt het vervoer aan.

Samenvatting deelnemersbijeenkomst 6 juli

Op 6 juli hadden we een ontzettend vol programma over verschillende bodem onderwerpen. We willen iedereen de gelegenheid geven om kennis te nemen van de onderwerpen die middag deze middag werden gedeeld met de aanwezigen.

Brede opkomst tijdens de deelnemersbijeenkomst

Bodem zandgrond; als er niks in zit, dan groeit er ook niks

Ap vd Bas gaf een presentatie over bodem. Ap begon zijn presentatie met de stelling: **zandgrond; als er niks in zit, dan groeit er ook niks!** Organische stof vormt de basis voor de vele eigenschappen van een goede (landbouw)bodem. Hoe meer organische stof, hoe meer een bodem kan leveren aan bodemleven, vochtregulatie en opbrengend vermogen. Tijdens een groeiseizoen vindt afbraak van organische stof plaats onder invloed van bodemprocessen, vooral in bouwland. Het is de kunst om de aanvoer van organische stof in balans te laten zijn met de afbraak. In graslandpercelen is dat makkelijker dan in bouwlandpercelen. Nadeel van zandgrond, zeker als je niet mag beregenen: je houdt het gras zelden jaren achter elkaar goed. Dus regelmatig grasland vernieuwen hoort er bij. Door goede keuzes te maken kun je gras in het bouwplan goed gebruiken voor opbouw van organische stof.

Bodem; buffer en leefgebied met natuurlijke ritmes

Sigrid Arends nam ons mee in de rol van de bodem in samenhang tot perceelsemissie. De bodem is het medium voor plantengroei, buffer voor wateropslag, uitwisseling van gassen met de atmosfeer en het leefgebied van allerlei organismen.

Een goede bodemstructuur gaat altijd samen met het stimuleren van het bodemleven. Groenbemesters leveren in bouwland organische stof en houden het bodemleven in takt tijdens de maanden dat er geen hoofdgewas staat. Ook kunnen groenbemesters schadelijke bodemplagen op natuurlijke wijze onderdrukken. Alleen jammer dat in Nederland de regelgeving meer neigt naar kalenderlandbouw dan dat de landbouw het natuurlijke ritme van de groeiomstandigheden mag volgen. Afspoeling van water kun je voorkomen door naar de vlaklegging van je percelen te kijken. Hier zit ook een stukje bewustwording. Laagtes en uitspoelgaten zitten er vaak al jaren, het kost tijd en inspanning om dit op sommige percelen te kunnen repareren. Maar het kan wel. We kunnen de afspoeling bij grotere hoeveelheden neerslag vertragen door betere infiltratie en de aanleg van bufferstroken en greppels. Bij extreme neerslag in grote hoosbuien lijkt de afspoeling niet te voorkomen. Dan is het redden van het hoofdgewas, indien nog mogelijk, het laatste redmiddel voor telers.

tTEM 'het is een zandige wereld hier'

Jan Gunnink en Sjef Meekes van TNO hebben de resultaten gepresenteerd van het onderzoek met tTEM. Een systeem dat met hulp van elektromagnetische golven tot ongeveer 60 meter diepte inzicht geeft in de aanwezigheid van kleilagen en zoutgrondwater. tTEM meet een combinatie van alles in de bodem wat geleid. Zoutwater en klei geleiden heel goed. Zand en zoetwater hebben een hoge weerstand en geleiden daardoor minder goed. Dat verschil wordt in kaart gebracht. De meetmethode is in het vroege voorjaar en in de winter van 2021 uitgetest rond Anloo. De beschikbare tijd voor deze presentatie was eigenlijk te kort om deze moeilijke materie goed door te spreken voor alle onderzochte percelen. Een belangrijke vraag vanuit de groep was of en hoe deze modellen en beelden kunnen worden gecheckt aan de werkelijkheid. Een aantal metingen werd gevalideerd met bestaande boorbeschrijvingen van de diepere ondergrond en daar werden voldoende overeenkomsten gevonden. Jan Gunnink gaf direct aan: het is een zandige wereld hier, maar in de diepere ondergrond zitten veel kleilagen. Een laag moet minimaal 0,5 tot 1 meter dik zijn om te kunnen detecteren. Het systeem kan keileem niet onderscheiden van zand, het kleideel is te dun en het bevat te veel zand.

Enkele deelnemers waar tTEM is uitgevoerd op een perceel, hebben aanvullend nog een persoonlijke toelichting gehad. Zonder medewerking vanuit de landbouw door het beschikbaar stellen van percelen, kan dit soort onderzoek niet ontwikkeld worden.

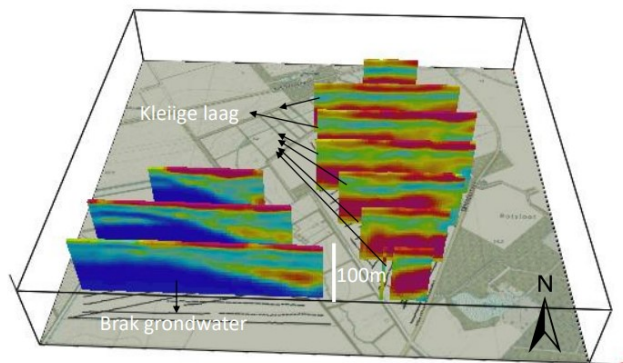
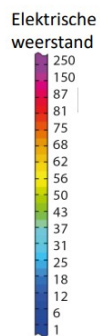
tTEM systeem met de quad die een slee met een zender en daarachter een kleinere slee met de ontvanger over de percelen heen trekt.

tTEM gaat van perceel naar perceel rond Anloo

Anloo zuid-west

Kijkrichting: van zuid -> noord

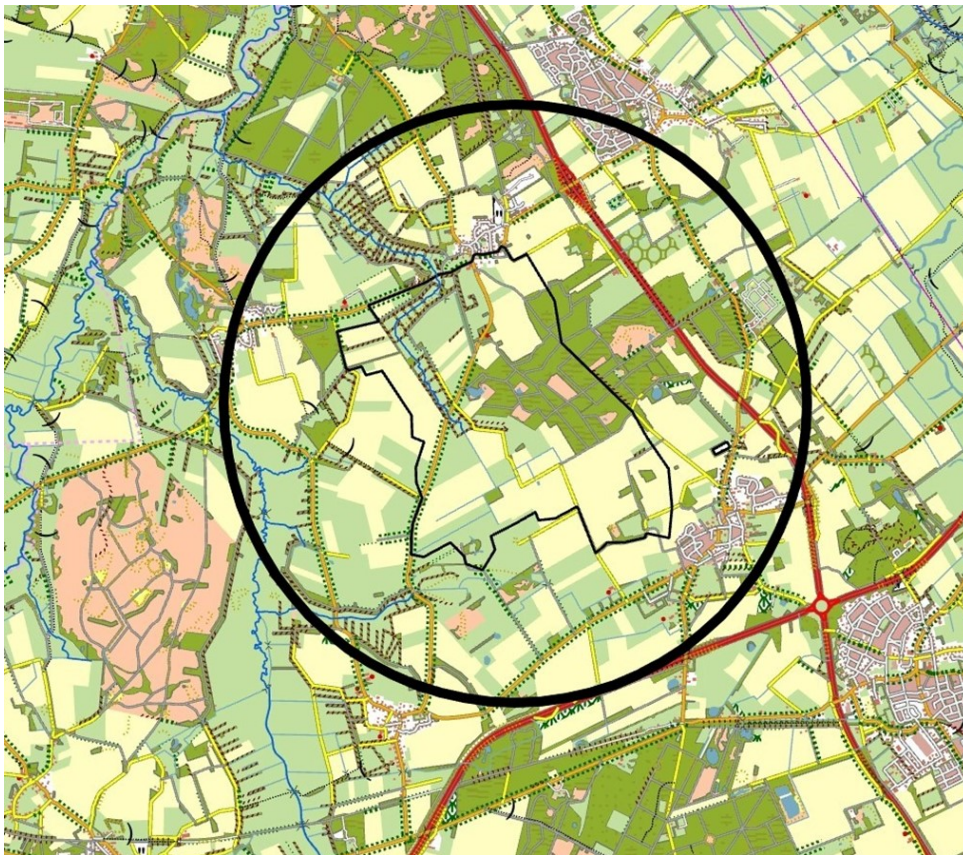

De 3D beelden geven een prachtig overzicht.

Blue transition; kansen voor verandering op waterbasis

Rinke van Veen informeert de deelnemers aan Perceelsemissie over een projectaanvraag Blue transition, een initiatief vanuit een aantal Europese landen. Door vergaren van kennis over het effect van klimaatverandering op het grondgebruik en het testen van maatregelen wordt een strategie ontwikkeld gericht op de klimaataanpassing. Gericht op een veerkrachtig grondwater en bodemsysteem in natuur, landbouwgebieden en stedelijke gebieden. Hierbij is men nadrukkelijk op zoek naar kansen op gebied van waterkwaliteit, bodem, wateroverlast en droogte.

Binnen Blue Transition wil men inzicht krijgen in de effectiviteit van maatregelen om beter bestand te zijn tegen de effecten van klimaatverandering. Het gaat daarbij zowel om bestrijden van droogte als verbeteren van de waterkwaliteit. Zowel op de korte als de lange termijn effecten op grondgebruik worden daarbij geanalyseerd. Als het project wordt gehonoreerd dan is de start 1 oktober 2022 en de looptijd is 3 ½ jaar. De provincie Drenthe en het waterschap Hunze en Aa's hebben 4 pilot gebieden waarin men graag aan de slag wil, waaronder het gebied van de deelnemers aan Perceelsemissie Anloo. Dit geeft de mogelijkheid om de maatregelen en de kennis met elkaar verder door te ontwikkelen. Rinke van Veen wil in september/oktober graag starten met een gesprek met de grondgebruikers in het gebied over welke vragen er leven rond klimaatverandering en wat denkt de landbouw nodig te hebben om hier op in te kunnen spelen.

Afbeelding: gebied waar Blue Transition maar ook hydrologisch onderzoek Anloerdiep zich op richten. Binnenste zwarte lijn is het projectgebied van Perceelsemissie Anloo.

Hydrologisch onderzoek Anloerdiepje

Willem Tjebbe Oosterbrink gaf een presentatie over het hydrologisch onderzoek dat dit najaar wordt opgestart in het gebied rond het Anloerdiepje. Prolander heeft een korte presentatie gegeven en nodigt boeren uit om te kijken waar er aanknopingspunten liggen om dit gezamenlijk voor te bereiden.

Doel van het hydrologisch onderzoek is om voor landbouw en natuur te komen tot verbetering van de waterhuishouding en de grondwatervoorraad. Door diepe sloten in het gebied wordt overtollig water snel afgevoerd en wordt de grondwaterstand verlaagd ook wanneer dit in verband met droogte niet meer nodig of gewenst is. Door water langer in het gebied en het beekdal vast te houden zakt de grondwaterstand minder ver uit en kan de piekafvoer vanuit het gebied worden verlaagd.

Het gebied heeft te maken met verdroging doordat het water niet wordt vastgehouden. De diepe detailontwatering van sloten zorgt voor een versnelde afvoer van water uit het gebied. Voedselrijk water komt terecht in de beek en het beekdal. Bij extreme regenval zijn er problemen met de afvoer van het water.

Het gebied van het hydrologisch onderzoek beslaat het gebied van het project Perceelsemissie en een deel noordelijker gelegen. Vragen voor het onderzoek zijn bijvoorbeeld; hoe functioneert het hydrologisch systeem van het stroomgebied, hoe kunnen we het systeem van grondwater en oppervlaktewater beïnvloeden en waar zitten de verbeterpunten? Graag maken we ook gebruik van de reeds opgedane ervaring en uitgevoerde onderzoeken. Uitkomsten van het onderzoek zouden bijvoorbeeld voorstellen kunnen zijn voor het verondiepen van sloten, het aanleggen van conserveringsstuwen en maatregelen voor ondiepe drainage in het landbouwdeel van het gebied.

Het idee vanuit provincie Drenthe is om het hydrologisch onderzoek onder de paraplu van het nieuwe project Blue Transition te hangen en daarnaast ook aan te haken op het bestaande gebiedsproces in Anloo.

Vanuit Prolander is het de bedoeling om in september te starten met de voorbereidingen en gesprekken met boeren over de mogelijke aanpak bij het onderzoek.

Afsluiting UPDA Perceelsemissie en hoe verder?

Het Uitvoeringsprogramma oppervlakte waterwinning Drentsche Aa (UPDA) wordt 30 september 2022 officieel afgesloten. Dat afsluiten willen de partijen achter UPDA (provincie Drenthe, Waterbedrijf Groningen en waterschap Hunze & Aa's) graag samen met alle betrokkenen doen. U ontvangt daarvoor binnenkort een uitnodiging.

Binnen het project zijn 5 filmpjes gemaakt over het project en de verschillende maatregelen die de deelnemers nemen. U vindt de filmpjes onder andere op de website:

<https://agrarischwaterbeheer.nl/nieuws/filmpjes-over-aanpak-van-perceelsemissie-de-drentsche-aa>

Of zoek op YouTube op: Perceelsemissie Drentsche Aa.

Colofon:

Deze nieuwsbrief is een uitgave voor de deelnemers van het project Verminderen perceelsafspoeling en -uitspoeling in het Drentsche Aa gebied. Geertje Enting (projectleider) 06-55766883 en Sigrid Arends (adviseur) Delphy BV 06-53151828 Algemene informatie: www.onzedrentscheaa.nl